

Transcripció dels Diàlegs antiracistes: “Dona i origen, la doble discriminació”

Novembre de 2006, Convent de St. Agustí, Barcelona. Organitzat per SOS Racisme-Catalunya

1- Presentació: Begoña Sanchez, SOS Racisme-Catalunya

Aquest Diàlegs antiracistes els emmarquem en el bloc temàtic de dona, que a SOS racisme portem temps treballant. Ens agradaria que a partir de les presentacions d'avui puguem proposar noves eines per lluitar contra el racisme, però des d'una perspectiva concreta la de garantir la igualtat de dret i oportunitats per les dones que pateixen una doble discriminació – gènere i origen- les dones immigrades.

Aquestes discriminacions es manifesten al mercat laboral, en la gestió del temps, en la violència de gènere en general per totes les dones, per s'accentuen en les dones immigrades. Com passa amb el tracte que rep la població immigrada per part de les lleis i les polítiques d'estrangeria. La dona és encara més vulnerable i veu menys reconeguts els seus drets.

També cal tenir en compte iniciatives locals, com les ordenança de Barcelona que estigmatitza a les dones que formen part del col·lectiu de treballadores sexuals. I ho fa invisibilitzant-les i posant traves al seu reconeixement social. Tot plegat ho constatem a partir del servei que ofereix l'oficina d'Informació i Denúncies.

Per què han augmentat les denúncies de dones? Principalment per dos factors: perquè hi ha més dones i perquè tenen més coneixement dels seus drets. El major nombre de denúncies van lligades a temes de: discriminació en serveis; discriminacions entre particulars; denúncies en l'àmbit laboral, i en especial al servei domèstic.

2- Natàlia Ribas, Investigadora

Centra la intervenció en la feminització de la immigració i com encaixa en les tendències de la globalització, subratllant:

- idea de feminització de la migració
- característiques de les migracions globals
- globalització

A nivell quantitatiu, la feminització de les migracions a nivell quantitatiu (sud-sud; rural-urbà) en determinats col·lectius i moments històrics pot ser més clara. Per exemple, de Mèxic a EUA no sempre és clara. En funció de les regions. A Europa del sud sí que es dona, sobretot quan parlem de grans ciutats d'Espanya o Itàlia. Perquè es necessita mà d'obra de serveis i serveis personals més que en altres sectors.

També a nivell qualitatiu, cada cop més els estudis donen més envergadura a aquest marc.

Les característiques de les migracions locals: intensificació dels fluxos en tots els sentits; diversificació també en el tipus de migracions (hi ha una relectura de les migracions respecte a les migracions fordista dels anys 60-70); complexitat de les categories; emergència de la irregularitat; feminització de les migracions.

La mobilitat en femení té a veure amb aquestes claus: la tecnològica, que dona pas als mercats matrimonials; la deslocalització dels serveis –els telèfons eròtics-; i una circularitat més complexa, dones que accedeixen a ser mercaderies.

La mobilitat en femení no és un tema extra sinó un tema clau.

3- Mònica Torres, Advocada del Saier.

A Espanya un 43,5% de la població immigrada són dones. Sobretot en termes de reagrupació familiar les dones filipines representen un 56%, de països de centre i sud-amèrica representen un 64%, de Colòmbia un 56% i del Perú un 51,1%.

Davant d'aquestes xifres és sorprenent la seva invisibilitat tant al legislar com a l'hora de que l'administració generi plans d'immigració. Sembla que no es pugui trencar amb la idea de la reagrupació familiar. La dona té el seu propi projecte migratori independent, i molts cops és la que aporta els diners. Hi ha por a l'entorn d'aquesta idea, perquè se suposa que aquestes dones portaran molts fills, se les vincula a la família. No es té en compte que són dones independents i preparades.

Alguns temes:

- Prostitució:

Hi ha tràfic il·legal de mà d'obra i les coaccionen per exercir la prostitució. La dona que emigra sola no l'hem de vincular a la prostitució.

- Reagrupació familiar:

Per poder accedir a la reagrupació familiar has de tenir el permís d'un any i tenir concedida la renovació. També comptar amb els recursos necessaris per cobrir les necessitats de subsistència. I ser titular d'una vivenda.

Pots reagrupar als cònjuges; als fills menors de 18 anys i a molts països de la UE als menors de 21; s'ha d'acreditar que durant un any has enviat diners en concepte de manutenció.

A la pràctica hi ha moltes restriccions, posades per consulats com l'Espanyol, el Marroquí, l'Argelí o el de la República Dominicana, que posen en dubte els certificats que acrediten els vincles familiars.

S'exigeix que no hi hagi separació de fet ni legal. Això representa una discriminació respecte els espanyols que no es consideren separats fins que no hi ha sentència. Es deixa en mans del personal que es decideixi si és vàlid o no. Aquest fet és contrari a l'art 18/32 de la Constitució.

En el carnet hi ha el nom de la dona i el nom del reagrupat. Aquesta és una autorització de residència no una autorització a treballar. Podrà tenir-la quan un empresari li faci una oferta de feina. Però si ja és difícil per un treballador home immigrant trobar feina, encara ho és més per una dona reagrupada. I la oferta és de 11 mesos i en dret laboral espanyol aquesta condició no existeix.

Respecte als fills nascuts a Espanya. Si els pares es troben en situació irregular, els fills també hereten aquesta situació. Només podran regularitzar la seva situació als dos anys de residència a l'Estat si estan empadronats.

Cal recordar que a Espanya funciona el criteri del lus sanguini, per tant només si ets fill d'un espanyol tens nacionalitat espanyola. Només en el cas dels apàtrides, si certifiquen dos anys de residència i en funció del seu país, es podrien nacionalitzar.

Conclusió: la discriminació no té només una perspectiva de gènere, sinó també en termes de seguretat en les relacions familiars amb els poders públics.

4- Verena Stolcke, Antropòloga

Planteja una reflexió sobre que significa i com entenem les actituds de rebuig i hostilitat davant els immigrants i les dones especialment.

Les dones immigrades han passat de la invisibilitat a la discriminació. És molt important denunciar les múltiples formes de discriminació. L'organització és fonamental per defensar-se en moments difícils.

És important denunciar les formes jurídiques i reconèixer el mèrit dels homes i dones que aconsegueixen sobreviure i es construeixen els seu espai domèstic. I el respecte és fonamental.

La funció principals dels Estats és la de controlar els moviments de les persones. Promulguen la llei d'estrangeria i el cosí de nacionalitat. Els Estats que van per sobre de la globalització estan per sobre de les discriminacions i més específicament de les dones.

- Reagrupació familiar:

Amb l'augment de les migracions de les dones soles passa un fenomen poc visible: treballen infinites hores i eventualment porten marits i fills i filles.

Els retrobaments són molt complicats. S'imaginem un lloc atractiu i fàcil i no és així. D'aquesta manera els fills no poden passar gaire temps amb les mares que treballen moltes hores i sovint tenen poc poder adquisitiu.

El problema principal és que l'Estat genera fronteres i lleis d'estrangeria. Aquestes limiten la lliure circulació de persones i generen persones en situació administrativa irregular, que són un benefici per l'explotació laboral.

5- Gloria Pardo, dona immigrada i sense papers

Per què ens sentim malament les dones quan arribem a una societat on també hi ha dones?

Quan estàs al teu país se't ven la realitat que aquí ho tindràs tot, i no és així. Et mous amb un important desconeixement de l'entorn. És fonamental trencar amb el tòpic de la prostitució.

La majoria es veuen obligades a agafar la primera oferta de feina que és el servei domèstic.

És important traslladar aquestes realitats individuals a altres persones, que arribi al coneixement del conjunt de la societat. Alhora que cal cridar l'atenció de les institucions.